

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

**WSPÓLNY RAPORT
POL – CZE
O NIELEGALNEJ MIGRACJI
I PÓŁROCZE 2020**

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

WSTĘP

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie nielegalnej migracji w realiach Schengen jest zjawiskiem złożonym i wymaga współdziałania służb z poszczególnych krajów, zwłaszcza z ich terenów przygranicznych. Oprócz współpracy bezpośredniej zasadniczym jej elementem jest wymiana informacji w zakresie pozwalającym identyfikować wykorzystywane metody, zarówno przez samych nielegalnych migrantów jak i organizatorów procederu. Wymieniane dane pozwalają także na określanie skali i kierunków zagrożeń na poszczególnych odcinkach czy rejonach służbowej odpowiedzialności współdziałających służb.

Swoistym podsumowaniem cyklicznej i sytuacyjnej wymiany informacji pomiędzy Śląskim Oddziałem Straży Granicznej, a Dyrekcjami Policji Województw Morawsko-Śląskiego i Ołomunieckiego (Republika Czeska) jest niniejsze opracowanie. Jest to również wyraz dobrej współpracy komórek statystyczno – analitycznych wskazanych powyżej jednostek organizacyjnych współpracujących krajów, których kierownicy w roku 2014 podkreślili potrzebę stałej cyklicznej wymiany informacji migracyjnych. Na ostateczny kształt tego dokumentu częściowo miała wpływ systematyka przyjęta we wspólnym raporcie służb migracyjnych z państw Grupy Wyszehradzkiej (V4).

Niniejszy raport jest produktem końcowym projektu pn. „Bieżąca wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy polskimi i czeskimi służbami migracyjnymi podstawą bezpieczeństwa na terenach przygranicznych” INTERREG V-A Republika Czeska-Polska, który Śląski Oddział Straży Granicznej realizował wspólnie z Dyrekcją Wojewódzką Policji Republiki Czeskiej w Ostrawie. Zgodnie z założeniami projektowymi opracowanie to będzie miało charakter stały i będzie cyklicznie przygotowywane przez okres co najmniej pięciu kolejnych lat. Będzie również dostępne dla współpracujących podmiotów ale i ogółu społeczeństwa poprzez publikację na stronach internetowych obu biorących udział w przygotowaniu raportu służb.

I. Nielegalna migracja – zarys ogólny, rozwój

Sytuacja w Polsce¹

W I półroczu 2020 r. w polskim systemie ochrony granicy państwowej funkcjonowało 9 oddziałów Straży Granicznej oraz 99 placówek Straży Granicznej. Kontrola graniczna odbywała się w 67 przejściach. Ponadto w związku z pandemią SARS – CoV 2, na podstawie Rozporządzenia MSWiA z dnia 13.03.2020 r. w Polsce od dnia 15.03.2020 r. do 12.06.2020 r. przywrócono tymczasową kontrolę graniczną osób przekraczających wewnętrzną granicę państwową. Kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych wprowadziły również państwa sąsiadujące z Polską oraz pozostałe państwa członkowskie UE. Natomiast przywódcy państw członkowskich UE zdecydowali również o zamknięciu granicy zewnętrznej Unii Europejskiej od dnia 17.03.2020 r.

1. W okresie I półrocza 2020 r. Straż Graniczna zatrzymała/ujawniła 1 344 (w I pół. 2019 r. – 2 570, spadek o 48%) obywateli państw trzecich, którzy wbrew przepisom **przekroczyli granicę państwową (pgpwp) lub usiłowali ją przekroczyć**.

Na kierunku do RP zatrzymano/ujawniono 1 154 (2 283) obywateli państw trzecich.

Po przekroczeniu granicy zewnętrznej wbrew przepisom zatrzymano/ujawniono łącznie 621 (w I pół. 2019 r. - 1 036), obywateli państw trzecich. Zatrzymania/ujawnienia dotyczyły pgpwp na odcinkach granicy:

- z Ukrainą - 336 (633),
- z Białorusią - 49 (91),
- na lotniczej - 215 (257),
- z Rosją - 21 (55),
- na morskiej - 0 (0).

Po przekroczeniu granicy wewnętrznej wbrew przepisom zatrzymano/ujawniono łącznie 723 (w I pół. 2019 r. - 1 247) obywateli państw trzecich. Zatrzymania/ujawnienia dotyczyły pgpwp na odcinkach granicy:

- **z Czechami - 278 (428)**,
- z Niemcami – 283 (626),
- z Litwą - 78 (65),
- na lotniczej - 22 (74),
- ze Słowacją - 53 (39),
- na morskiej - 9 (15).

Spośród łącznej liczby zatrzymanych/ujawnionych za pgpwp do RP na wszystkich odcinkach granicy najliczniej występowały obywatele: Ukrainy – 812 (1 323), Gruzji - 91 (92) i Rosji - 75 (123).

Na kierunku z RP zatrzymano/ujawniono 190 (287, spadek o 34%) obywateli państw trzecich, w tym na odcinku granicy z Czechami 70 (50).

Spośród łącznej liczby zatrzymanych/ujawnionych za pgpwp z RP na wszystkich odcinkach granicy najliczniej występowały obywatele: Ukrainy – 117 (114), Mołdowy 13 (8), Gruzji 10 (23), Afganistanu 5 (1) i Rosji – 5 (17).

¹ Wszystkie dane liczbowe na podstawie PWI za I półrocze 2019 r. i 2018 r.

1. W I półroczu 2020 r. ustalono, że do RP w sposób nielegalny przedostało się 1 154 (w I pół. 2019 r. – 2 158), w tym na odcinku granicy z Czechami 208 (428).
2. W związku ze stwierdzeniem **nielegalnego pobytu** zatrzymano/ujawniono 6 145 (w I pół. 2019 r. – 12 077, spadek o 49%) **obywateli państw trzecich**. Najliczniej występowały obywatele: Ukrainy – 4 364 (8 861), Rosji – 370 (681) i Gruzji 369 (558).
3. W związku ze stwierdzeniem **nielegalnego wykonywania pracy i prowadzeniem działalności gospodarczej w ŚIOSG** zatrzymano/ujawniono 74 (w I pół. 2019 r. – 184, spadek o 40%) cudzoziemców, w tym najczęściej występowały obywatele: Ukrainy - 63 (144).
4. Spośród 7 944 (w I pół. 2019 r. – 16 352) obywateli państw trzecich zatrzymanych/ ujawnionych za pgpwp, nielegalny pobyt, nielegalną pracę, przekazanych i przemycających dokument u **377 (571) wykryto fałszywe dokumenty (w tym cudze oryginalne oraz wyludzone)**.

Ujawniono:

- 174 (370) wizy,
- 95 (13) oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania zatrudnienia,
- 32 (46) paszporty,
- 23 (35) dokumenty pobytowe,
- 21 (50) stempli,
- 15 (53) dowody osobiste,
- 4 (4) innych dokumentów.

Spośród ujawnionych sfalszowanych dokumentów, 173 (w I pół. 2019 r. - 364) **uznano za wyludzone**, w tym większość stanowiły wizy 170 (360); wiza typu „D” – 165 (348) przypadków, wiza typu „C” – 5 (12) przypadków. Najczęściej wizy wyludzano w placówce dyplomatycznej RP we Lwowie - 66, w Charkowie – 20 i w Łucku – 18.

5. Zagrożenie związane z nielegalną migracją w ukryciu w samochodach ciężarowych z kierunku tzw. szlaku bałkańskiego.

W I półroczu 2020 r. SG w 12 zdarzeniach (ŚIOSG² – 6 zdarzeń, 19 migrantów-12 AFG, 2 IRQ, 2 SYR, 2 TUR, 1 MAR) ujawniła 46 cudzoziemców (27 AFG, 7 VNM, 5 SYR, 2 DZA, 2 IRQ, 2 TUR, 1 MAR) ukrytych w naczepach samochodów ciężarowych.

Sytuacja w Republice Czeskiej

1. W okresie od 1. 1. do 30. 6. 2020 roku za nielegalną migrację na terytorium Republiki Czeskiej zatrzymano ogółem **1624 osób**. W porównaniu do analogicznego okresu roku 2019 doszło do spadku o 39,9% (tj. 1076 osób). Powodem były działania podjęte od połowy marca w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się wirusa COVID 19. Z całkowitej liczby zatrzymanych, 1527 osób (tj. 94 %) ujawniono podczas nielegalnego pobytu, a 97 osób zatrzymano przy nielegalnej migracji na zewnętrznej granicy RC.
2. Nadal aktualne jest wykorzystywanie do przewozu migrantów samochodów ciężarowych w ramach międzynarodowego transportu towarów. W omawianym okresie Policja RC ujawniła 5 przypadków (4 ukrycie w pojeździe ciężarowym, 1 w pojeździe dostawczym). Ogółem zatrzymano 22 osoby (7 AFG, 7 BGD, 4 IRN). W analogicznym okresie 2019 roku odnotowano 12 przypadków (39 osób).
3. Pod względem obywatelstwa wśród nielegalnych migrantów dominują obywatele państw trzecich (1466 osób, w tym 64% z nich to Ukraińcy i Mołdawianie, następnie 31% to przedstawiciele Azji (VNM, GEO, CHN, UZB, MNG), reprezentacja Afryki stanowi 4% (DZA, LBY i NGA) .

4. W I półroczu ujawniono **81 osób** podczas nielegalnej migracji tranzytowej przez terytorium Czech. W większości przypadków wjazd do RC nastąpił ze Słowacji (45 osób) lub drogą lotniczą (10). Odnotowano 32 przypadki, największa zatrzymana grupa liczyła 11 osób. Zdecydowana większość zatrzymanych migrantów jako kraj docelowy podawała Niemcy. Do transportu osoby wykorzystywały pojazdy ciężarowe (33), samochody osobowe (17) pociągi (16), samoloty (10). Najczęściej zatrzymywano obywateli: Afganistanu (23), Syrii (17), Bangladeszu (7), Algierii (6), Wietnamu (5).

5. W I półroczu 2020 roku zatrzymano **97 osób, które** ujawniono **na nielegalnej migracji na zewnętrznej granicy RC (lotnisko)**. W porównaniu z analogicznym okresem 2019 roku odnotowano znaczny spadek, spowodowany przede wszystkim działaniami podjętymi od połowy marca w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się wirusa COVID 19. Wszystkie ujawnienia miały miejsce w MPL Praga Ruzyně. Wszystkie przypadki dotyczyły obywateli państw trzecich, przeważał kierunek wjazdowy do RC (85 osób).
Najwięcej ujawniono obywateli **Gruzji** (36 osób, tj. 37,1 %, w tym 34 osoby wprowadzone do SIS jako osoby niepożądane, najczęściej były to loty z Istambułu i Kutaisi), **Ukraińców** (15, w tym 10 osób wprowadzone do SIS jako osoby niepożądane na przylocie do RC) oraz Rosjan (9, tj. 9,3 %, wszyscy na przylocie). Te trzy nacje stanowią około 60 % ujawnień, pozostałe 40 % reprezentują przedstawiciele 20 państw.
6. Podczas kontroli granicznej **16 osób** posłużyło się sfałszowanym dokumentem podróży, co stanowi jedną szóstą wszystkich zatrzymanych z za nielegalną migrację na zewnętrznej granicy RC (16,5 %). W porównaniu z analogicznym okresem 2019 roku nastąpił spadek o 45 osób (tj. -73,8,5 %). Na kierunku wyjazdowym z Czech 12 osób, na wjeździe do RC 4 osoby. Najczęstszym krajem docelowym była Irlandia (Dublin) i Wielka Brytania (Londyn, Edynburg). Wśród zatrzymanych 9 nacji dominowali: Albańczycy (5) i Turcy (3). Ogółem ujawniono 16 sfałszowanych dokumentów, w tym 8 dowodów osobistych i 8 paszportów. W 12 przypadkach osoba przedkładająca dokument nie była jego właścicielem (dokument podrobiony, wymiana strony ID, cudzy dokument na podobieństwo), a w 4 przypadkach dokument był prawdziwy natomiast zawierał elementy fałszerstw (sfałszowana wiza, stempel kontroli granicznej). Najczęściej fałszowano dokumenty podróży Włoch, Belgii, Rumunii i Turcji.
7. Fałszywym dokumentem podróży podczas kontroli legalności pobytu posłużyło się **29 osób**, (- 82 osoby), w tym 18 osób ujawniono w kraju, 6 osób na granicy lotniczej (w tym 5 osób po przylocie z Grecji) oraz 5 osób na lądowej granicy wewnętrznej Schengen. Spośród 12 narodowości, najczęściej byli to obywatele: Mołdawy (8 osób), Ukrainy (6). Ogółem ujawniono 32 sfałszowane dokumenty, w tym 25 dowodów osobistych i 7 paszportów. 28 dokumentów to dokumenty państw UE (11 ROU, 4 BGR, 3 HUN). Najczęściej chodziło o dokumenty całkowicie podrobione.
8. W omawianym okresie 2020 roku prowadzono dochodzenia wobec **21 osób, za pomocnictwo w nielegalnej migracji** (7 osób więcej niż w I półroczu 2019) w tym: 15 obywateli Czech, oraz po dwóch obywateli Serbii i Rumunii oraz ob. Wietnamu i jedna osoba bez obywatelstwa. W 13 przypadkach chodziło o celowe małżeństwo, a w 8 o przemykanie migrantów przez granicę.
9. Zagrożenia i trendy w nielegalnej migracji w Republice Czeskiej:
 - stały wzrost liczby cudzoziemców przebywających w Czechach legalnie i nielegalnie, często związany z nielegalną pracą (najczęściej ob. Mołdawii i Ukrainy);
 - zauważalny wzrost odnotowanych przypadków przemytu ludzi, w ramach dochodzeń prowadzonych w ramach międzynarodowej współpracy policyjnej;
 - zwiększająca się liczba przypadków nielegalnej migracji w MPL Praga Ruzyně, często powiązany z wykorzystywaniem sfałszowanych dokumentów.

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

W I półroczu 2019 r. Śląski Oddział SG realizował, ustawowe zadania na terenie dwóch województw: śląskiego i opolskiego, równocześnie administrując południowym odcinkiem granicy państwowej RP o łącznej długości 445,34 km, w tym:

- **357,91 km granicy z Republiką Czeską,**
- 87,43 km granicy z Republiką Słowacką.

W okresie I półroczu 2019 r. ujawniono 477³ (I pół 2019 r. -817)⁴ obywateli państw trzecich⁵, z czego 62% stanowili Ukraińcy (296). Kolejną nacją byli Gruzini (39).

Podstawą zatrzymania cudzoziemców było:

- nielegalny pobyt – 251 (I pół 2019 – 420);
- przekroczenie granicy państwowej do/z RP – 217 (203);
- nielegalna praca – 80 (184)⁶;
- w grupie tej znajduje się również 9 (1) osób przekazanych w ramach readmisji oraz Dublin III.

Nielegalna migracja w dalszym ciągu wykazywała charakter **tranzytowy**. Dominowali obywatele Ukrainy. Podróżowali różnymi środkami lokomocji, ale głównie ukraińskimi lub czeskimi autokarami relacji CZE – UKR. Przy wjeździe do RP wykorzystywali paszporty biometryczne oraz polskie wize, migrując najczęściej w celach zarobkowych.

W porównaniu do I półroczu 2019 r. liczba ujawnionych obywateli państw trzecich spadła (o 41,6%).

Tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej

W ramach prowadzonej tymczasowo kontroli granicznej w ŚIOSG w okresie od 15.03.2020 r. do 12.06.2020 r., na granicy polsko – czeskiej (CZ), polsko – słowackiej (SK) oraz lotniczej skontrolowano **262 569** osoby oraz **191 139** środków transportu (w tym **285** autokarów, **168 566** samochodów osobowych, **17 637** samochodów ciężarowych, **1** pociąg osobowy, **3 786** pociągów towarowych oraz **14** samolotów).

Spośród 104 osób, które przekroczyły granicę wbrew obowiązującym przepisom, 95 ujawniono/zatrzymano na kierunku do RP (w tym 40 ob. CZE; 28 ob. UKR; 12 ob. AFG; 7 ob. POL; 4 ob. VNM 2 ob. SVK i po 1 ob. RUS i DEU), a 9 z RP (w tym 5 ob. UKR; 4 ob. POL).

Odnotowano również kilka zdarzeń z zakresu nielegalnej migracji o charakterze grupowym, zorganizowanym w tym:

³ Dane na podstawie PWI za I półroczu 2019 r.

⁴ Dane na podstawie PWI za I półroczu 2018 r.

⁵ Obywatele państw spoza UE

⁶ Dane na podstawie danych PSG i CBD SG SWK.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRAČAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

- zatrzymanie 20 ob. UA, którzy nielegalnie przekroczyli granicę z RC do RP oraz 4 ob. UA pomagających im w tym procederze (27.03. 2020 r. w m. Kamienica, woj. opolskie)
- zatrzymanie 7 ob. UA, którzy przekroczyli pojazdem nielegalnie granicę z RC do RP oraz ob. RU – organizator zajścia i kierowca pojazdu (2.05.2020, w m. Pilszcz, woj. opolskie);
- zatrzymanie 5 ob. UA, którzy poza wyznaczonym przejściem granicznym usiłowali przekroczyć granicę z RP do RC przy użyciu pojazdu (20.05. 2020 r. w m. Nowa Wioska woj. śląskie);
- pod koniec maja br. na terenie aglomeracji śląskiej, w kilku zdarzeniach, funkcjonariusze SG ujawnili w sumie 12 ob. AFG, którzy w naczepach samochodów ciężarowych, nielegalnie dostali się na terytorium RP.

Granica lotnicza zewnętrzna

W strukturze Śląskiego Oddziału Straży Granicznej funkcjonuje jedna placówka SG w Katowicach-Pyrzowicach, która kontroluje lotniczy ruch graniczny z państwami spoza strefy Schengen, realizując zadania na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. W I półroczu 2020 r. na granicy zewnętrznej z Polski ujawniono 51 cudzoziemców, z czego 63% sprawców to ob. Ukrainy (w poprzednim okresie 60% sprawców to ob. Gruzji).

Wśród wszystkich powyższych zdarzeń w LPG ogółem ujawniono 19⁷ zdarzeń związanych z fałszerstwem dokumentów.

Rodzaj fałszerstwa	Obywatelstwo cudzoziemca	Rodzaj sfałszowanego dokumentu	Organ wydający	Liczba
podrobienie	ALBANIA	dowód osobisty	Władze Grecji	1
		prawo jazdy	Władze Grecji	1
	GRUZJA	oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy	T&T People and Work Silesia 2 sp. z o.o.	3
	UKRAINA	stempel kontrolerski	PSG Katowice-Pyrzowice	1
PSG Warszawa-Okęcie			1	
cudzy oryginalny	SYRIA	dowód osobisty	Władze Bułgarii	1
			Władze Grecji	2
		paszport	Władze Francji	1
wyłudzenie	UKRAINA	dokument pobytowy	Konsulat w Odessie	4
przerobienie	ALBANIA	paszport	Władze Grecji	1
	GRUZJA	oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy	Giewont HG Sp z o.o. SK	1
	SYRIA	dowód osobisty	Władze Grecji	1
	UKRAINA	paszport	Władz Ukrainy	1

⁷ Dane na podstawie raportu z CBD SG SWK.

Odcinek granicy z Czechami

Ogółem ujawniono 130 (w I pół 2019 – 172) zdarzenia mające związek z nielegalną migracją obywateli państw trzecich na polsko-czeskim odcinku granicy. Głównym zjawiskiem była nielegalna migracja ob. Ukrainy (113). Ukraińcy stanowili 87% cudzoziemców, którzy naruszyli przepisy związane z przekraczaniem granicy RP, wynikające głównie z omińnięcia kontroli (32 -wprowadzenie tpkg od 15.03. do 12.06.), posługiwania się fałszywymi dokumentami (30), niedochowania celu podróży zgodnego z wydaną wizą (27), przeterminowania pobytu w innym PC UE (22) i innych (2). Ukraińcy najczęściej zatrzymywani byli na szlaku E75 (A1 – 73, DK52 – 4 przypadki). Najczęściej podróżowali autokarami (43) wracając z Republiki Czeskiej na Ukrainę.

W I półroczu 2019 r. ujawniono 172 ob. państw trzecich naruszających przepisy migracyjne na odcinku granicy z RC, tym samym w bieżącym okresie odnotowano 24% spadek.

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego

W ocenianym I półroczu 2020 roku charakter nielegalnej migracji w terytorialnym zasięgu działania Dyrekcji Wojewódzkiej Policji w Ostrawie nie zmienił się znacząco i przejawiał przede wszystkim w obszarze wykorzystywania wiz Schengen wydawanych przez inne państwa członkowskie UE do innych celów na terytorium RC. Zwłaszcza dotyczyło to obywateli Ukrainy posiadających polskie wizy typu „D” oraz posiadających paszporty biometryczne, do wykonywania nielegalnej pracy na terytorium Republiki Czeskiej. Znaczący spadek odnotowano w obszarze przekroczenia czasu dozwolonego w wizach pobytu na terytorium RC przez gości sanatoryjnych z państw trzecich, przekraczających pobyt ponad 90 dni.

Zasadniczą zmianą w analizowanym okresie, której efektem był spadek liczby nielegalnej migracji było ogłoszenie w dniu 12.03.2020 na terytorium RC stanu wyjątkowego w związku z zagrożeniem wystąpienia zagrożenia wirusa SARS CoV 2. W związku z powyższym rząd Republiki Czeskiej wydał w dniu 12.03.2020 decyzję o tymczasowym przywróceniu kontroli granicznej na granicach z Austrią i RFN oraz kontroli sanitarno-prewencyjnych na granicach z Polską i Słowacją. Na podstawie planów operacyjnych Policji RC, Komenda Wojewódzka Policji w Ostrawie we współpracy z Wojskiem RC, Służbą Celną oraz pozostałymi organami administracji państwowej przystąpiła do działań.

W marcu w związku z działaniami dot. zapobiegania rozprzestrzenianiu się COVID 19 stopniowo doszło do ograniczenia transportu lotniczego, wprowadzono zakaz wjazdu dla cudzoziemców nie posiadających pobytu czasowego lub stałego w Czechach, jak również ustalono wyjątki od zakazu wjazdu do kraju. Przyjmowane środki ewaluowały w kwietniu i maju br.

Odcinek granicy ze Słowacją

Problematyka nielegalnej migracji była realizowana w formie wspólnych czesko-słowackich patroli. W okresie I półrocza 2020 (styczeń, luty) odbyły się 4 wspólne patrole. W ramach pełnienia służby patrolowej nie doszło do żadnych nadzwyczajnych wydarzeń.

WSPÓLNE PATROLE RC-RS	I półrocze 2020
Wspólne patrole na terenie RC	2
Wspólne patrole na terenie RS	2
Liczba skontrolowanych osób	26

W ramach umowy o readmisji w I półroczu 2020 roku nie przekazano żadnych osób.

Odcinek granicy z Polską

Wspólne patrole

W I pierwszej połowie 2020 roku (styczeń, luty) działania w ramach współpracy międzynarodowej na odcinku granicy z Polską podobnie jak w poprzednich okresach były ukierunkowane na wykrywanie nielegalnej migracji. Działania prowadzone przez wspólne patrole prowadzono na wytypowanych trasach tranzytowych, międzynarodowych szlakach kolejowych, głównych szlakach drogowych, w miejscach, w których występują skupiska ilość cudzoziemców, w ośrodkach noclegowych oraz zakładach pracy cudzoziemców.

W tym okresie (I-II) zrealizowano 4 wspólne partole. W ramach pełnienia służby patrolowej nie doszło do żadnych nadzwyczajnych wydarzeń.

W związku z działaniami dot. COVID 19 na początku marca 2020 Prezydent Policji RC podjął decyzję o jednolitych zasadach postępowania w ramach Policji RC w postaci natychmiastowego wstrzymania służby funkcjonariusz RC w ramach wspólnych patroli.

W ramach umowy o readmisji w I półroczu 2020 roku nie przekazano żadnych osób.

WSPÓLNE PATROLE RC-RP	I półrocze 2020
Wspólne patrole na terenie RC	1
Wspólne patrole na terenie RP	3
Liczba skontrolowanych osób	65

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Olomunieckiego.

Do 12 marca 2020 roku działania Wydziału ds. Cudzoziemców ukierunkowane były przede wszystkim na wykrywanie nielegalnej migracji. Kontrole prowadzono na wytypowanych trasach tranzytowych, międzynarodowych szlakach kolejowych, głównych szlakach drogowych, w miejscach, w których występują skupiska ilość cudzoziemców, w ośrodkach noclegowych oraz zakładach pracy cudzoziemców. Kontrole te były ukierunkowane na sprawdzenie legalności pobytu cudzoziemców, kontrole dokumentów podróży, nielegalne zatrudnianie cudzoziemców, monitorowanie i kontrole wytypowanych pojazdów w celu ujawnienia przemytu prekursorów z Polski do Czech.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Wartością dodaną w walce z nielegalną migracją i obniżeniem liczby wykroczeń cudzoziemców w terenach przygranicznych jest regularna realizacja wspólnych polsko-czeskich patroli, które są ukierunkowane na monitoring nielegalnej migracji, obniżenie wykroczeń i przestępczości na pograniczu.

Od 12 marca na terytorium RC wprowadzono stan wyjątkowy w związku z zagrożeniem wystąpienia zagrożenia wirusa SARS CoV 2. Od 16 marca DWP w Ołomuńcu wraz z innymi służbami aktywnie włączyła się w działania realizowane w ramach akcji „Granice”, polegające na kontroli dotrzymywania zarządzeń rządowych, które ograniczały ruch przez granice państwowe RC, w tym wjazd do Republiki Czeskiej. Funkcjonariusze zabezpieczali kontrole w 9 byłych przejściach granicznych z RP, jedynym otwartym przejściem na odcinku województwa ołomunieckiego było pg Mikulovice-Głuchołazy. W tym okresie odnotowano cztery przypadki przekroczenia granicy państwowej wbrew przepisom.

II. Rozwój na obszarze nielegalnych pobytów

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

Na terenie służbowej odpowiedzialności ŚLOSOG w I połowie 2019 r. ujawniono wewnątrz kraju 251 (w I pół. 2019 r. - 337) nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich. Dominowali cudzoziemcy, którzy przeterminowali pobyt w RP 118 (142), nie posiadali dokumentów uprawniających do pobytu na terytorium RP 42 (64) i których cel pobytu był niezgodny z deklarowanym 41 (42). W dalszym ciągu dominowali Ukraińcy 164 (220), którzy stanowili 65% ogółu zatrzymanych. Spośród nich 152 wjechało do RP legalnie, w zdecydowanej większości (105) na podstawie paszportów biometrycznych.

Najczęściej ujawniano cudzoziemców w Katowicach – Pyrzowicach (34), Katowicach (33), Bielsku-Białej (26), Częstochowie (25), Pyrzowicach (21) i Opolu (20).

W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (337) w obszarze nielegalnych pobytów wewnątrz kraju odnotowano 26% spadek liczby zdarzeń.

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego

Nielegalne zatrudnienie

W I półroczu 2020 roku nie doszło do znaczącej zmiany form i sposobów nielegalnego działania w obszarze nielegalnego pobytu na terytorium RC. Nadal utrzymuje się zjawisko nielegalnego zatrudnienia/pracy obywateli państw trzecich, przede wszystkim Ukraińców, Mołdawian i Serbów. Ogółem w I półroczu br. wszczęto **40** postępowań administracyjnych dot. wydalenia administracyjnego za nielegalny

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

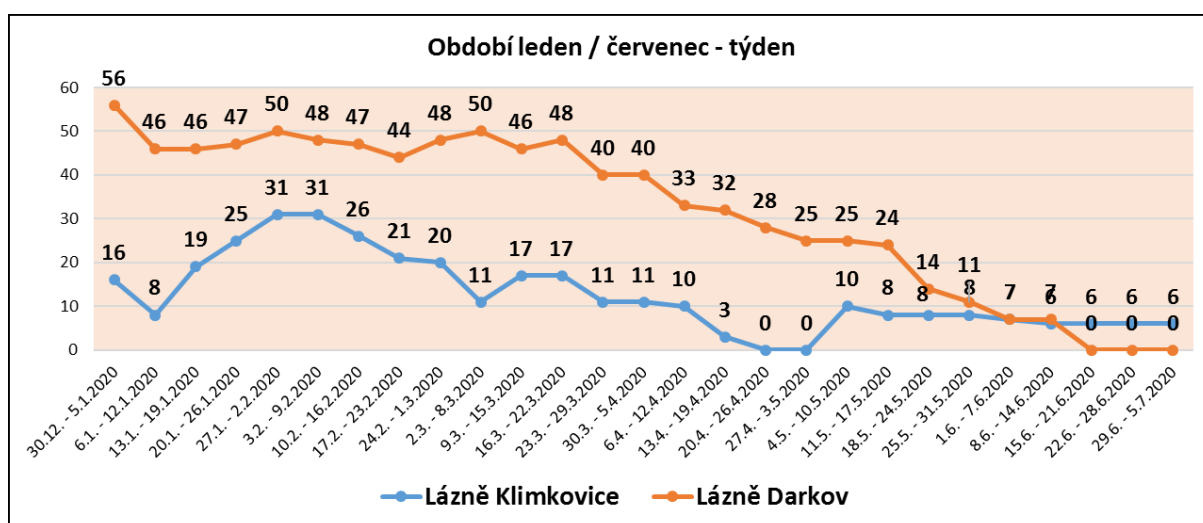

pobyt na terytorium RC. Chodziło przede wszystkim o przypadki cudzoziemców przebywających w RC po zakończeniu ważności na zezwoleń na pobyt lub o przypadki, kiedy cudzoziemcy przebywali w Czechach łamiąc wprowadzone przez Ministerstwo Zdrowia RC w związku z COVID 19 środki ochronne.

Nielegalny pobyt gości sanatoryjnych oraz osób im towarzyszących

Kolejnym zjawiskiem z zakresu nielegalnej migracji, którym Wydział ds. Cudzoziemców zajmował się w omawianym okresie było naruszenie ustawy o pobycie cudzoziemców przez obywateli Libii, Arabii Saudyjskiej przebywających w ośrodkach sanatoryjnych Darkov i Klimkovice, po upływie pobytu legalnego wynikającego z wize. Dotyczy to pacjentów oraz ich osób towarzyszących, którzy przyjeżdżają do czeskich sanatoriów na leczenie, przy czym turnus sanatoryjny jest dłuższy niż okres obowiązywania wize. Zazwyczaj wobec cudzoziemca zostaje wszczęte postępowanie administracyjne o zobowiązaniu do powrotu i wydawana jest decyzja, w której podany jest termin opuszczenia kraju. W I połowie 2020 stwierdzono 14 przypadków nielegalnego pobytu.

Liczby gości sanatoryjnych państw ryzyka, zakwaterowanych w sanatoriach na terenie województwa morawsko-śląskiego w okresie styczeń-lipiec 2020r.

Pozostałe kwestie dotyczące nielegalnego pobytu cudzoziemców na terytorium województwa morawsko-śląskiego występowały w następujących formach:

- 4 x uchylanie się od wykonania decyzji urzędowej;
- 1x celowe ojcostwo;
- 7x naruszenie praw innych osób;
- 1 x pomocnictwo w nielegalnym pobycie;

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Olomunieckiego

W pierwszym półroczu 2020 roku w terytorialnym zasięgu działania Dyrekcji Wojewódzkiej Policji w Ołomuńcu nie nastąpiła zmiana trendów lub form popełniania nielegalnych działań w związku z wnioskowaniem o uzyskanie pozwolenia na pobyt w Republice Czeskiej.

W I półroczu 2020 roku Wydział ds. Cudzoziemców Dyrekcji Wojewódzkiej Policji w Ołomuńcu wszczął

ogółem **57** postępowań administracyjnych o wydaleniu administracyjnym. Potwierdził się także trend cudzoziemców pozostających długoterminowo w RC, po upływie ważności pozwolenia na pobyt, lub też po wydaniu decyzji o opuszczeniu kraju.

Ogółem wszczęto **10** postępowań administracyjnych dot. wydalenia administracyjnego za nielegalny pobyt na terytorium RC ((4x UKR, 2x USA, 1x SRB, 1x TUR, 1x UZB, 1x CHN).

W kolejnych **40** przypadkach wszczęto postępowania administracyjne dot. wydalenia wobec cudzoziemców (w większości ob. Ukrainy), którzy nielegalnie wykonywali pracę zarobkową na terytorium RC (39 UKR, 1 MDA).

Wszczęto **5** postępowań administracyjnych dot. wydalenia administracyjnego ob. Ukrainy, którzy przebywali w Czechach łamiąc wprowadzone przez Ministerstwo Zdrowia RC w związku z COVID 19 środki ochronne.

W I półroczu 2019 roku Wydział ds. Cudzoziemców Dyrekcji Wojewódzkiej Policji w Ołomuńcu prowadził **8 spraw karnych, które dotyczyły:**

- **7 x** niewykonania decyzji urzędu- chodziło o osoby, którym pomimo zakazu pobytu na terytorium RC, nadal na nim przebywały (4x SVK, 1x UKR, 1x UZB, 1x HUN),
- **1 x** podrobienia i przerobienia dokumentu – osoba (1 UKR), przedłożył podrobiony dokument rumuński.

III. Pseudolegalne metody wjazdu

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

Odcinek z Republiką Czeską

Na terytorium woj. śląskiego i opolskiego, graniczących z RC w I półroczu 2020 r. ujawniono 39 (30 w I półroczu 2019 r.) zdarzeń związanych z wyludzeniem polskich wiz. Ponad 82% stanowiły wizy do pracy na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi – wizy 05a (23). Wszystkie wizy ujawniono u ob. UKR. Na odcinku granicy z Czechami ujawniono 30 zdarzeń. Najwięcej wiz wydano w polskich placówkach konsularnych we Lwowie (12), Odessie (8) i Charkowie (7). Ukraińcy wykorzystywali wizy w celu nielegalnej migracji do innych krajów UE w celach zarobkowych lub odwiedzin, lub też nie podejmowali zatrudnienia w Polsce, a wiza jedynie miała im umożliwić legalny wjazd do RP. W tym celu Ukraińcy częściej wykorzystują własne paszporty biometryczne.

W porównaniu do I półroczu 2019 r. na odcinku z CZE odnotowano 36% wzrost.

PRÉKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego.

Pseudolegalne metody wjazdu na terytorium Republiki Czeskiej od dłuższego czasu przejawiają się w formie:

- zatrudniania bez pozwolenia wydanego przez odpowiedni urząd pracy, lub też wykonywanie pracy w innym zakresie niż uzyskane pozwolenie z UP oraz prowadzenie działalności gospodarczej bez uprawnień (niezgodnie z ustawą o prowadzeniu działalności gospodarczej) dot. głównie Ukraińców;
- przekraczania pobytu określonego w wizie do 90 dni przez obywateli państw trzecich (przede wszystkim ob. Arabii Saudyjskiej) przebywających na leczeniu sanatoryjnym w Czechach.

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Olomunieckiego.

W ocenianym okresie nie stwierdzono nowych metod lub trendów w obejściu prawa pobytowego, w celu wjazdu na terytorium Czech.

IV. Sfałszowane dokumenty

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

Na terytorium woj. śląskiego i opolskiego, graniczących z RC w I półroczu 2020 r. ujawniono 11 przypadków związanych z fałszerstwem dokumentów (bez wyłudzonych wiz).

02 stycznia w MPL Katowice-Pyrzowice, podczas odprawy granicznej (lot z Kutaisi) ujawniono ob. Gruzji, której cel i warunki planowanego pobytu były niezgodne z deklarowanymi. Cudzoziemka do kontroli przedłożyła podrobione oświadczenie o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi⁸;

9 stycznia w MPL Katowice-Pyrzowice podczas kontroli legalności pobytu zatrzymano ob. Syrii (po przylocie z Aten), który do kontroli przedłożył bułgarski dowód osobisty zgłoszony jako utracony, na cudze dane osobowe. Cudzoziemiec posiadał przy sobie również sfałszowany francuski paszport na cudze dane osobowe oraz dwa sfałszowane greckie dowody osobiste⁹;

19 stycznia w MPL Katowice-Pyrzowice, w trakcie kontroli legalności pobytu został ujawniony ob. Syrii (po przylocie z Aten), który posłużył się greckim dowodem osobistym zgłoszonym jako utraconym w dniu 14.01.2020 r. Dokument posiadał wymienioną fotografię na cudze dane osobowe¹⁰;

⁸ 8 -906/2020/2/44/PSG w Katowicach-Pyrzowicach.

⁹ 8 -906/2020/9/414/PSG w Katowicach-Pyrzowicach.

¹⁰ 8 -906/2020/19/887/PSG w Katowicach-Pyrzowicach

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRAČAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

30 stycznia w MPL Katowice-Pyrzowice podczas odprawy granicznej ujawniono 3 ob. Gruzji, których cel i warunki pobytu były niezgodne z deklarowanymi. Cudzoziemcy do kontroli przedłożyli przerobione oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi¹¹;

1 lutego w PSG w Rudzie Śląskiej zatrzymano 2 ob. Ukrainy. Jeden z cudzoziemców do kontroli przedłożył podrobiony węgierski dowód osobisty¹²;

13 lutego w PSG w Opolu w trakcie kontroli legalności pobytu zatrzymano ob. Ukrainy, który do przedłożył ukraiński paszport z podrobionym stemplem kontrolerskim¹³;

17 lutego w MPL Katowice Pyrzowice podczas odprawy granicznej ujawniono ob. Ukrainy (po przylocie z Kijowa), który do kontroli przedłożył przerobiony paszport ukraiński z podrobionym stemplem kontrolerskim¹⁴;

18 lutego w MPL Katowice-Pyrzowice podczas odprawy granicznej na lot do Manchesteru zatrzymano ob. Albanii, który do kontroli przedłożył sfalszowany grecki paszport oraz podrobione prawo jazdy¹⁵.

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego

W I półroczu 2020 roku ujawniono 11 fałszerstw dokumentów. Były to przypadki, kiedy podczas kontroli legalności pobytu lub kontroli drogowej cudzoziemcy posłużyli się sfalszowanymi dokumentami (dokument tożsamości oraz prawo jazdy RP, oraz czeskie: dokument tożsamości oraz paszport. Zatrzymano także 6 sfalszowanych potwierdzeń o zakwaterowaniu, które stanowiły część dokumentacji uzupełniającej potrzebnej do wydania karty zatrudnienia, oraz jeden sfalszowany banknot historyczny, sprzedany na aukcji internetowej za 152,800 koron czeskich.

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Olomunieckiego

W I półroczu 2020 roku sprawdzano pod kątem fałszerstw ogółem 3 dokumenty (dokument tożsamości Rumunii, prawo jazdy oraz paszport Węgier) którymi się posłużyli się ob. Ukrainy. Po dokonaniu ekspertyzy okazało się, że we wszystkich wymienionych przypadkach doszło do podrobienia dokumentów. W porównaniu z okresem wcześniejszym, nie doszło do zwiększenia liczby ujawnionych przypadków cudzoziemców posługujących się podrobionymi lub przerobionymi dokumentami.

¹¹ 8 -906/2020/30/1374/PSG w Katowicach-Pyrzowicach

¹² 8 -354/2020/32/485/PSG w Rudzie Śląskiej

¹³ 8 -400/2020/44/714/PSG w Opolu

¹⁴ 8 -906/2020/48/2265/PSG w Katowicach-Pyrzowicach

¹⁵ 8 -906/2020/49/2312/PSG w Katowicach-Pyrzowicach

PRĚKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

V. Nadużywanie procedury uchodźczej

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

W I półroczu 2020 r. nie identyfikowano zjawiska związanego z nadużyciem procedur uchodźczych.

W analizowanym okresie w ŚIOSG wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożyło tylko **17**¹⁶ cudzoziemców / 10 wniosków (6 ob. YEM, 2 ob. IRQ, 2 ob. SYR, 2 ob. TUR, 1 ob. TUN, 1 ob. ARM, 1 ob. UKR, 1 ob. DZA, 1 ob. DZA). W analogicznym okresie 2019 r. przyjęto 5¹⁷ wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej (9 cudzoziemców, w tym 6 ob. RUS, 1 UKR, 1 AFG, 1 SYR).

W analizowanym okresie **odnotowano 5** przypadków (4 UKR i 1 GEO) przekazania cudzoziemców w ramach readmisji (4 ob. UKR) czy Dublin III (1 ob. GEO). W analogicznym okresie 2019 r. w ramach procedur rozporządzenia Dublin III przekazano do RP 2 cudzoziemców (1 UZB i 1 UKR) z Czech.

Ze względu na zawieszenie regulacji readmisyjnych nie przekazywano ob. państw trzecich zatrzymywanych za PGPWP, a w przypadkach konieczności przekazania stronie RC innych osób nielegalnie przekraczających granicę nie stwierdzono problemów¹⁸.

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego

Wydział ds. Cudzoziemców zgodnie z przepisami prawnymi nie jest uprawniony do prowadzenia postępowań o udzielenie ochrony międzynarodowej włącznie z ochroną uzupełniającą.

W zasięgu terytorialnym działania DWP w Ostrawie znajduje się ośrodek dla cudzoziemców w Havířově-Dolní Suché, pozostaje on w gestii Administracji Ośrodków dla Uchodźców Ministerstwa Spraw Wewnętrznych RC. Znajdują się w nim wnioskodawcy o azyl.

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Olomunieckiego

W ocenianym okresie do Wydziału ds. Cudzoziemców DWP w Ołomuńcu nie wpłynął żaden wniosek o ochronę międzynarodową w formie azylu. Wydział Polityki Azylowej i Migracyjnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych RC odnotowuje fakt, że część cudzoziemców, którzy w odpowiednim czasie nie opuszczają

¹⁶ ZSE6 / Raporty / RPU 12 – Złożone wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w RP 2.

¹⁷ Na podstawie raportu SOC: RPU_12_Zložone Wnioski_o_udzielenie_OM_w_RP_2 wygenerowanego 7.08.2019 r.

¹⁸ Sprawozdanie z przywrócenia kontroli granicznej przez Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu w okresie 15.03. – 12.06.2020 r.

terytorium RC zgłaszają się ośrodków dla cudzoziemców (lub na inne komisariaty policji) i wnioskuje o ochronę międzynarodową.

VI. Handel ludźmi

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej

W 2019 r. w Śląskim Oddziale Straży Granicznej (PSG w Opolu) dokonano identyfikacji 8 (domniemanych) ofiar handlu ludźmi. Wszystkie osoby to obywatelki Polski (22-39 lat).

W pierwszym półroczu 2020 r. dokonano identyfikacji dodatkowo 5 (4K + 1M) (domniemanych) ofiar handlu ludźmi. W sprawie toczony jest śledztwo.

CZE

W I półroczu 2020 r. w Dyrekcjach Wojewódzkich Policji RC w Ostrawie i Ołomuńcu nie ujawniono zdarzeń mających związek z handlem ludźmi.

VII. Wnioski

POL

Sytuację migracyjną w Polsce, także w jej południowej części, w I półroczu 2020 r. należy ocenić jako stabilną, a jej charakter głównie jako tranzytowy. Polska w dalszym ciągu nie jest szeroko postrzegana przez cudzoziemców jako atrakcyjny kraj docelowy. Pewnym wyjątkiem są obcokrajowcy, których pobyt w Polsce jest powiązany z pracą. W tym obszarze zauważa się znaczną dynamikę, głównie determinowaną potrzebami rynku pracy. W związku z pandemią SARS CoV 2 odniesienie się do analogicznego okresu w 2019 r. jest niemiernodajne.

Coraz rzadziej obywatele UKR wykorzystują zliberalizowane w Polsce prawo w zakresie podejmowania przez nich zatrudnienia z uwagi na zniesiony obowiązek posiadania wizy przez ob. UKR posiadających paszporty biometryczne i podróżujących do UE. Mogą wjechać do krajów członkowskich bez wizy na 90 dni (w ciągu 180 dni) w celach biznesowych, turystycznych lub rodzinnych. Ukraińcy na podstawie tych paszportów wjeżdżają na teren Polski/UE a następnie świadomie wyjeżdżają do pracy, w tym do Czech. Umożliwiają im również nielegalną turystykę lub odwiedziny najbliższych w innych krajach UE.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRAČAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Pomimo sporego spadku należy przyjąć, że zjawisko legitymowania się przez cudzoziemców sfałszowanymi dokumentami państw UE przy lotach wewnętrznych z Grecji do Polski będzie się utrzymywało (2 przypadki w I pół. 2020 r., 27 przypadków w I pół. 2019 r.). W związku z zawieszeniem lotów międzynarodowych od 15 marca do 17 czerwca 2020 r., z uwagi na sytuację epidemiczną na świecie, nie odnotowywano zdarzeń związanych z cudzoziemcami po przylocie z Grecji (Ateny) na sfałszowanych dokumentach. Niemniej z uwagi na wznowienie ruchu lotniczego międzynarodowego w kolejnym kwartale sytuacja ta prawdopodobnie ulegnie zmianie.

Utrzymuje się nielegalna migracja w ukryciu w naczepach samochodów ciężarowych szlakiem bałkańskim. W I półroczu 2020 r. SG w 12 zdarzeniach ujawniła 46 cudzoziemców (27 AFG, 7 VNM, 5 SYR, 2 DZA, 2 IRQ, 2 TUR, 1 MAR) ukrytych w naczepach samochodów ciężarowych (ŚLOSG – 6 zdarzeń, 19 migrantów-12 AFG, 2 IRQ, 2 SYR, 2 TUR, 1 MAR).

CZE

W I półroczu roku 2020 w wyniku działań dot. COVID 19 (przede wszystkim ograniczenie ruchu lotniczego) w zakresie nielegalnej migracji odnotowano spadek liczby cudzoziemców będących gośćmi sanatoryjnymi w Darkowie i Klimkowicach, którzy przekraczają dozwolony 90 dniowy pobyt w wizie.

Nadal utrzymywało się ryzyko w obszarze nielegalnej migracji dotyczące swobodnego przemieszczania się cudzoziemców z państw trzecich posiadających prawo do pobytu w jednym z państw UE., zwłaszcza w kontekście wykonywania pracy bez pozwolenia na zatrudnienie, przede wszystkim przez obywateli Ukrainy i Mołdawii.

Należy również przyjąć, iż stale zwiększa się liczba podrobionych i przerobionych dokumentów, których jakość fałszerstwa wzrasta. Dokumenty te są wykorzystywane przez cudzoziemców po wyczerpaniu się legalnego pobytu na terytorium RC.